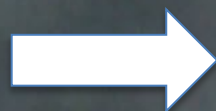

Nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi

Gardemoen 23 – 24. April 2025

Husk at fylle ut ditt
visittkort

«En selvstendig, effektiv og nyskapende kommunesektor»

Hensikten med nettverket

Nettverket skal bidra til god og langsiktig økonomisk styring, der kommunens økonomiske rammer balanseres med økende forventninger og krav.

Deltakerkommunene skal unngå oppføring i ROBEK, eller støttes til raskt å komme seg ut av listen, dersom de allerede er registrert.

Få erfaringer som kan brukes til gagn for hele kommune-Norge

Hensikt med denne samlingen

- Bidra til kunnskap, trygghet og tillit – både i samarbeidet mellom folkevalgte og administrasjon, og i dialogen med innbyggerne.
- Bygge kunnskap og legge grunnlaget for en felles virkelighetsforståelse av den økonomiske situasjonen, som grunnlag for god økonomistyring
- Utforske nye muligheter for innsparing og omstilling i samspill med kommunene i nettverket.

Program 23. april 2025

Fokus på kommuneøkonomien

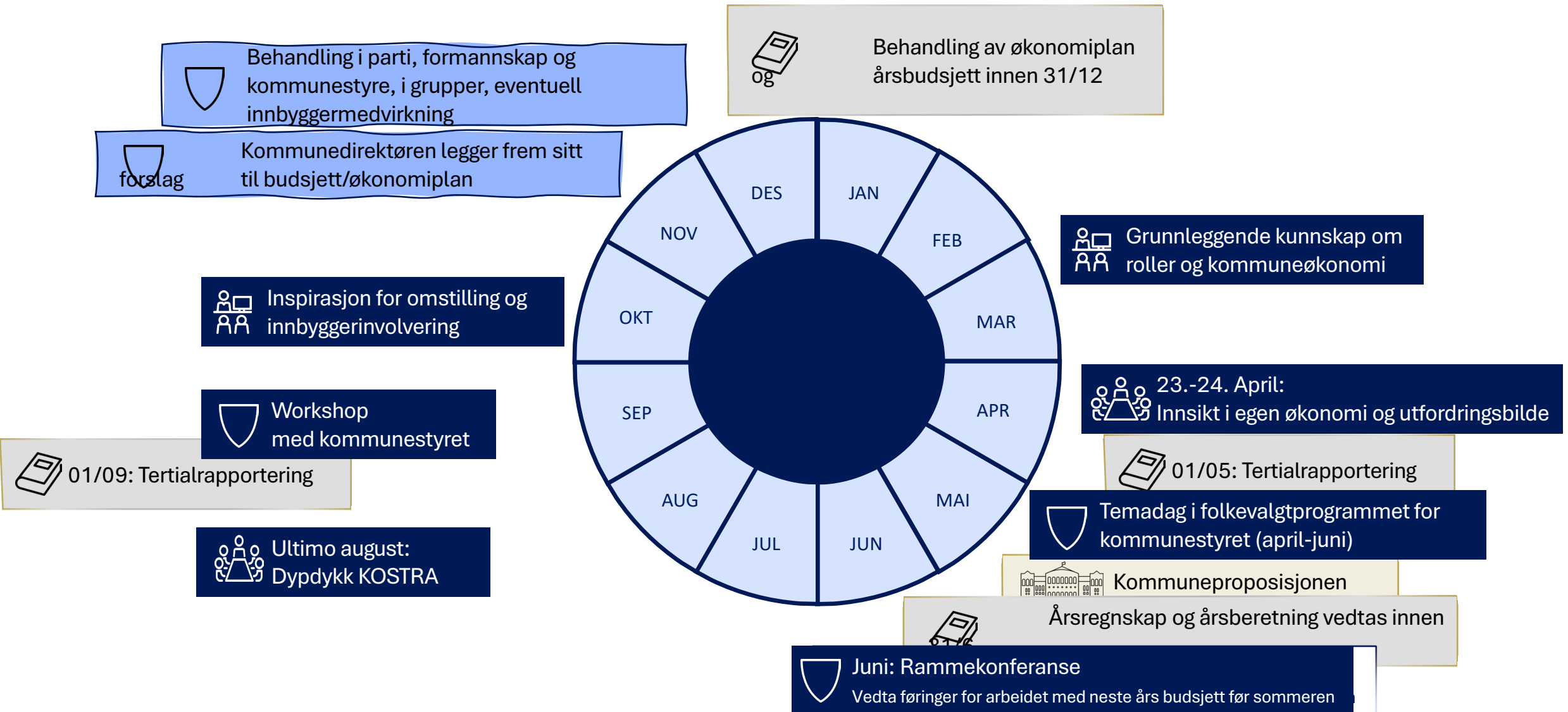
- Kl. 11.00 - 11.55 Enkel lunsj er tilgjengelig - stående og uformell – sandwich
Sitt på plassen din senest kl. 11.55
- 12.00 **Handlingsrom og rammene for kommuneøkonomien** v. Rune Bye og Sigmund Engdal, kommuneøkonomi, KS
Gjeld, investering og drift samt generelle inntekter, rentebane og egne inntekter
- 13.00 **Økonomistyring** v. Rune Bye og Sigmund Engdal
Slik gjør vi det hos oss – deling på tvers av kommuner og i egen kommune
- 14:30 **Demografi** v Rune Bye og Sigmund Engdal
- 15.00-15.30 Pause
- 15.30 **Ressursbruk pleie, omsorg og sosial** v. Helga Birgitte Aasdalen, kommuneøkonomi, KS
Dialog om demografi og ressursbruk
- 16.55-17.15 Pause
- 17.15 **Innsparingsrunden** inkl. Kommuneøkonomenes 5 beste tips til innsparing
- 18.30 Program ferdig
- 19.30 Middag

Program 24. april 2025

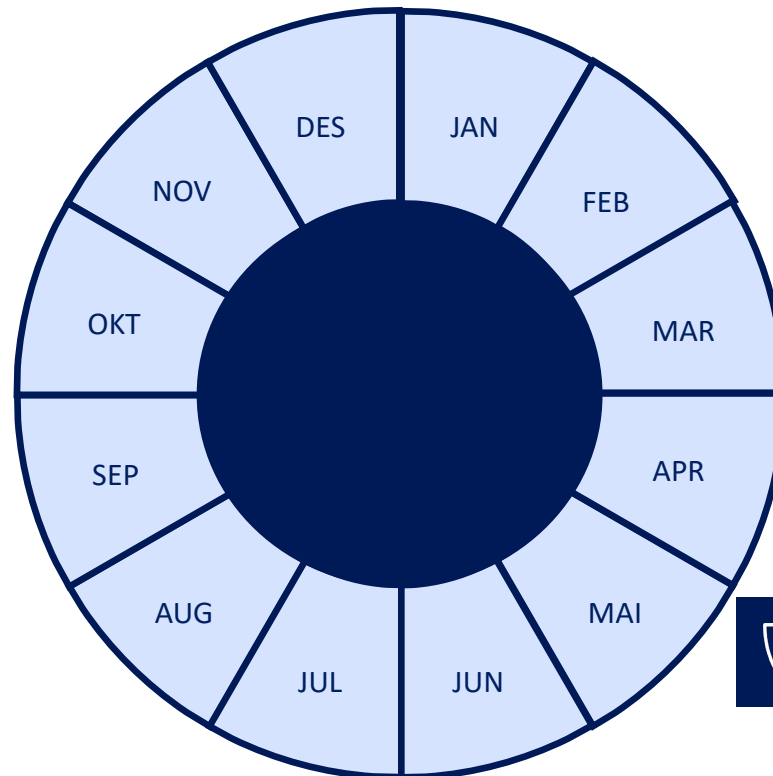
Fokus på roller og samspill

- 8.00 Tilbakeblikk på gårsdagen
Lederskap i kommunal sektor v. Martin Skramstad og Dag-Henrik Sandbakken, KS
- 9.00 **Samspill mellom folkevalgte og lokalsamfunnet** v. Martin og Dag-Henrik
Dialog med likesinnede i andre kommuner
- 10.20 -
10.45 Pause
- 10.45 **Godt samspill mellom politikk og administrasjon** v. Martin og Dag-Henrik
- 11.40 **Sparring med annen kommune**
Veien videre
- 13.00 Vel hjem med lunsj to go (sandwich)

Nettverkets hovedaktiviteter - 2025

Nettverkets hovedaktiviteter - 2025

Grunnleggende kunnskap om roller og kommuneøkonomi

23.-24. April:
Innsikt i egen økonomi og utfordringsbilde

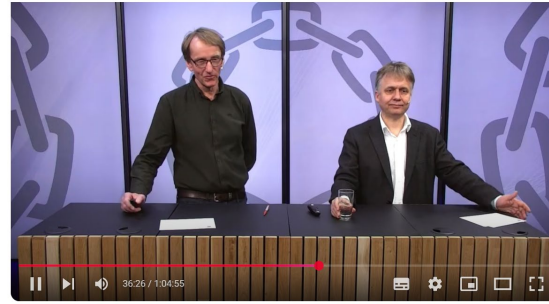
Temadag i folkevalgtprogrammet for kommunestyret (april-juni)

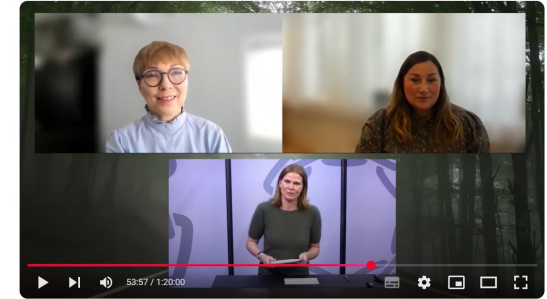
Juni: Rammekonferanse
Vedta føringer for arbeidet med neste års budsjett før sommeren

To webinarer!

Noter når dere har sett webinarene (Tingvoll)

Grep for en bærekraftig kommuneøkonomi: Hva er ståa i kommuneøkonomien og hvorfor er det slik?

Grep for en bærekraftig kommuneøkonomi: Hvordan legge til rette for en god budsjettprosess?

Hva hørte vi?

- Vi må stole på tallene
- Rolleavklaring er viktig
- Det må være tillit mellom politikere og administrasjon
- Innbyggerdialog om omstilling
- Saker som legges fram må være gode og informative
- Kunnskap om økonomi og felles forståelse om utfordringsbildet

Noe som kan tas i bruk i vår kommune?

- Vedta og følge årshjul for budsjettprosessen
- Transparens og god dialog mellom administrasjon, politikere og innbyggere gjennom å etablere digitale kanaler, innbyggerdialog og samarbeidsmøter
- Vi må etablere tillit for et godt samarbeid om utfordringsbildet
- Rolleavklaring

Roller på dag 1

Kommunens prosjektleder sørger for at oppgaven blir løst, innen for tiden

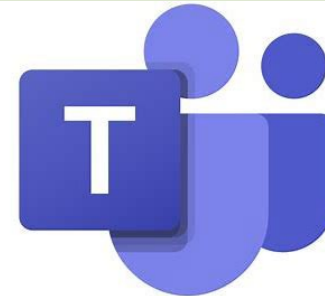
Sekretæren er den som har den nyeste bilen – noterer i arbeidsboken i teams hele dagen

KS og statsforvalter er observatører

Ingen plenum

Økonomisk handlingsrom

Rune Bye og Sigmund Engdal, nettverkssamling 23. april 2025

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Rammene i kommuneøkonomien

Rune Bye og Sigmund Engdal, nettverkssamling 23. april 2025

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Oppgave 4

Handlingsrom og rammer – kommunevis drøfting

Hvordan stopper vi blødningen hos oss? Har vi gjort nok?

Skriv ned 3-5 punkter fra samtalen i gruppen

- XX
- XX
- XX
- XX
- XX

Noen hjelpespørsmål:

- Hvilke muligheter har vi for å gjøre noe med gjeld?
- Utnytter vi inntekspotensialet godt nok?

La alle si noe individuelt før felles dialog

Prosjektleder sørger for at oppgaven blir løst innen tidsrammen

Sekretær noterer i arbeidsark

Økonomistyring i kommuner nesten uten økonomisk handlingsrom

Rune Bye og Sigmund Engdal, nettverkssamling 23. april 2025

«En selvstendig, effektiv og nyskapende kommunesektor»

Økonomistyring – Slik gjør vi det hos oss!

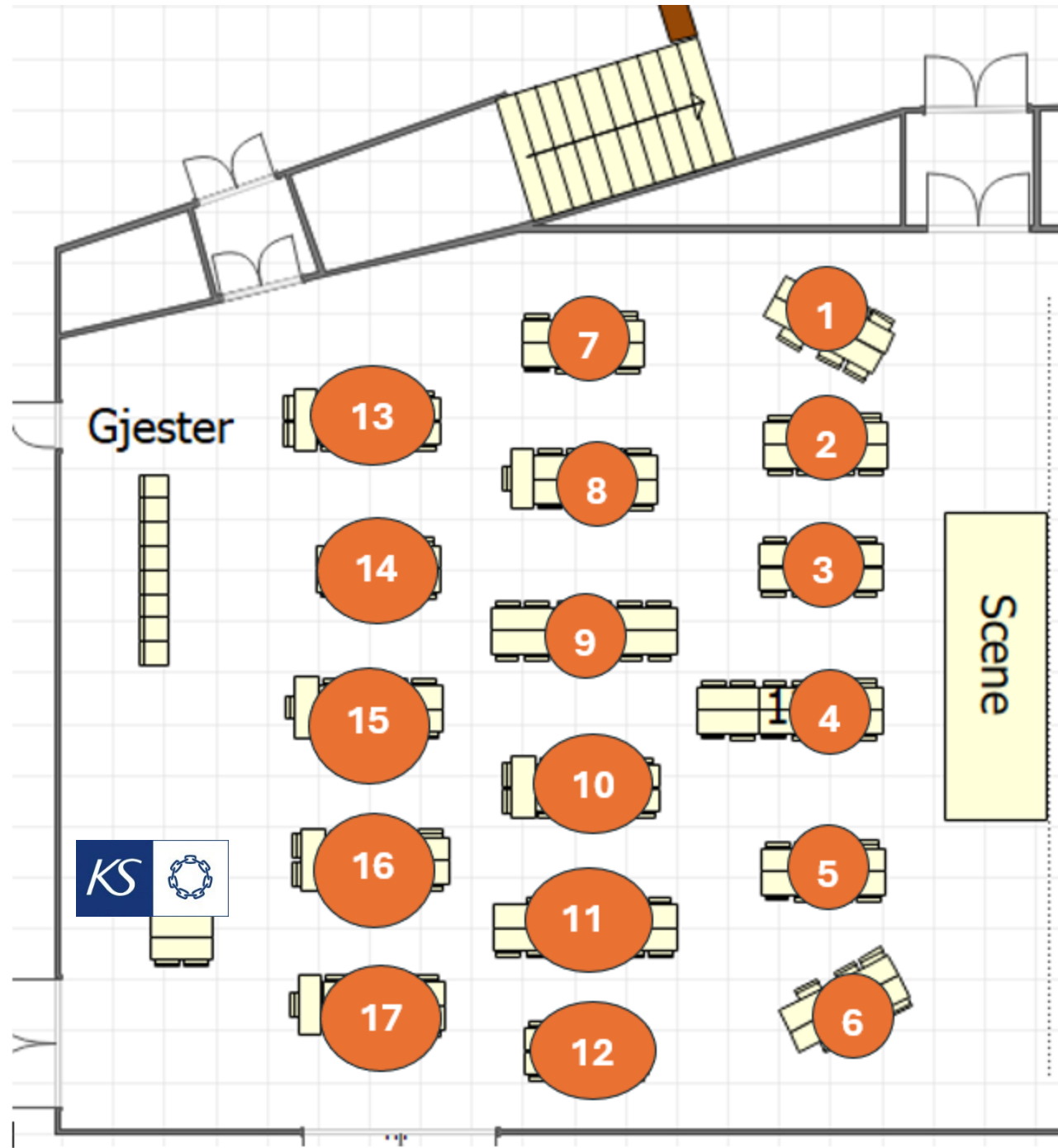
Administrasjonen drøfter:
hvordan følger vi opp
enhetene/virksomhetene
hos oss?

De folkevalgte drøfter: hva
trenger vi som folkevalgte,
for at vi skal ha en
betryggende kontroll?

Prosjektleder har informasjon
om hvor dere skal.

Den yngste i gruppen er
gruppeteider (=sørger for at
alle kommer til ordet og at
tiden holdes)

Alle noterer ned sentrale
poeng for seg selv

Oppgave 5

Økonomistyring hos oss – gode ideer/prinsipper

Del tiden i to –
A: **de folkevalgte deler** en og en
B: **administrasjonen deler** en og en
Sekretæren noterer ned 3-5 punkter

Folkevalgte: hva trenger vi å vite for at vi skal ha en betryggende kontroll?

- X
- X
- X
- X

Administrasjonen – gode ideer/prinsipper for hvordan vi følger opp enhetene på en god måte:

- X
- X
- X
- X

A person in a light-colored shirt is pouring coffee from a glass pitcher into a glass cup. The cup is sitting on a black scale on a wooden table. To the left is a silver kettle and a silver coffee grinder. To the right is a glass jar filled with coffee beans. The background is a blurred indoor setting with green plants.

Pause

Oppstart kl

15.30

Demografi

Rune Bye og Sigmund Engdal, nettverkssamling 23. april 2025

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Ressursbruk og produksjon

Helga Birgitte Aasdalen, nettverkssamling 23. april 2025

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Tall fra kommune økonomene på demografi og ressursbruk

På de neste bildene ser dere tall på

- handlingsrom
- demografi
- ressursbruk
- produksjon

En KS-økonom kommer innom gruppen i løpet av timen

- Kommuneøkonomene foreslår at dere bør se nærmere på:
- X
- X

Dere kan også velge å diskutere på «fritt grunnlag»: Hva er det vi ser? Hvilken betydning har det for oss?

Sekretæren noterer fra samtalen på oppgavearket (oppgave 6)

Oppgave 6

Handlingsrom, demografi, ressursbruk og produksjon

Noter fra samtalen

- X
- X
- X
- X
- X

En KS-økonom kommer innom gruppen i løpet av timen

Oppgave til samling på Gardermoen: Lag en foil med 5 kutt

Dere skal forberede en foil til aprilsamlingen, dag 1.

Foilen skal inneholde: Fem innsparingsgrep dere vil dele med andre

Det kan være:

- kutt dere har gjennomført
- Områder man kan kutte som andre kanskje ikke tenker på
- Områder dere har gjort grep og spart penger
- Kutt som har være effektive / spart mange penger
- Andre kutt

Gruppeoppgave:

- Bli enige i gruppen om
- hvem som tar ansvar for å forberede foils
- hvem som skal presentere på samlingen
- Presentasjonen varer ca. 10 min. og skal holdes flere ganger med ulike mindre grupper, dvs. Ikke i plenum

Legg en kopi foilen i deres mappe på Teams senest **22. april**

Kåfjord

Os

Røyrvik

Steinkjer

Levanger

Indre Fosen

Holtålen

Rennebu

Kautokeino

Tingvoll

Innsparingsrunden

- De som skal presentere i Innsparingsrunden etter pausen skal finne sitt stå-bord og gjøre PC klar før pausen er ferdig!
- Etter pausen skal sitte ved deres nåværende bord, da vi starter med et innlegg

Sør-
Varanger

Åsnes

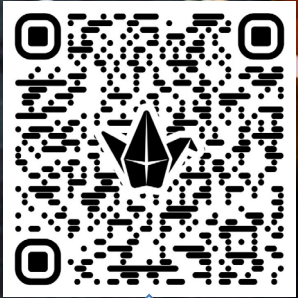
Eidskog

Nesbyen

Hareid

Røros

Vadsø

Her ser dere visittkortet til deltakerne på samlingen.

Med informasjon om

- hva de enkelte er interesserte i å lære fra andre kommuner
- Hva de enkelte kan er flinke på
- Kontaktinformasjon

Pølsefest

Oppstart kl 17.20

Kommuneøkonomenes fem tips

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Vær i forkant

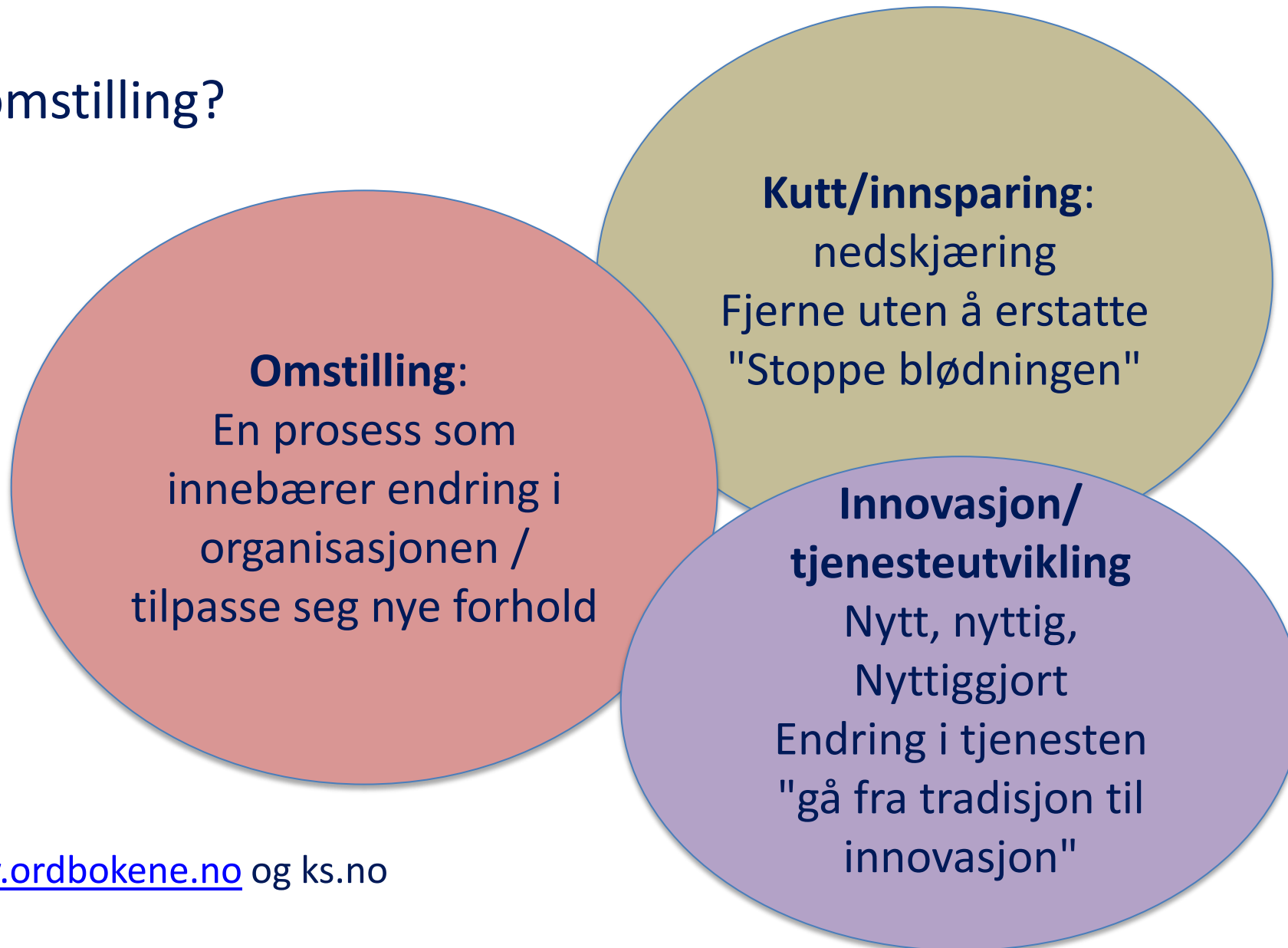
Framstå som et lag
(også når dere ikke er enige)

Innbygger- og brukerdialogen er som oftest avgjørende for resultatet

Hent inspirasjon og lær av andre

Se muligheter - ikke begrensninger, og
hold døra på «vidt gap» for samarbeid med «nabo'n»

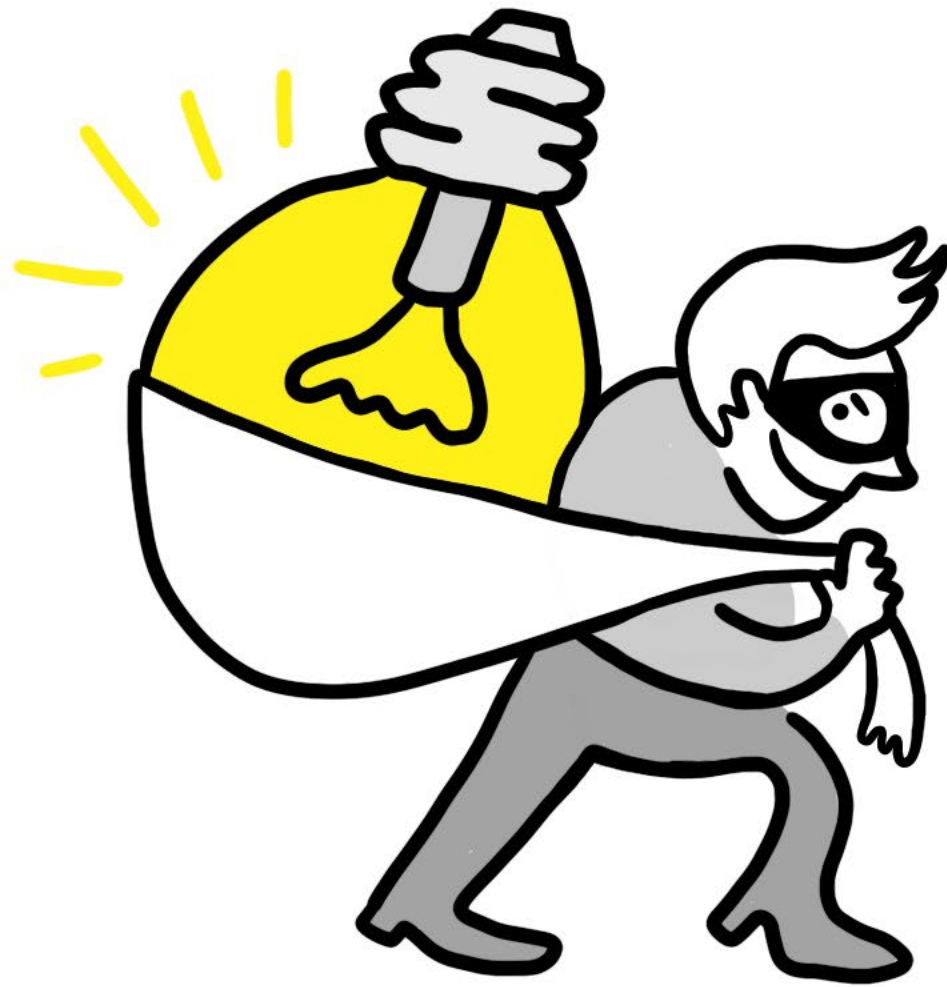
Hva er omstilling?

Kilde: www.ordbokene.no og ks.no

Tegner: Esther Buchmann

Innsparingsrunden

- Gruppen har en representant som står på kommunens egen «stasjon»
- Kommunens deltakere besøker/sprer seg på alle kommuner/»stasjoner». Noter ideer!
- To runder av ca. 15-18 min. varighet
- Når musikken spiller, roterer man til en ny kommune

Hvilke ideer tar jeg med hjem til egen kommune?

Arket tilhører:

Kommune:

Kommune:

Innsparingsrunden – kommunens egen forberedelse

Forbered hvem som skal besøkes (5-7 min.):

- Hva jakter vi på? Hvilke spørsmål har vi?
- Legg en strategi for hvilke kommuner dere vil besøke.
- Når musikken spiller skal dere gå til første «stasjon»
- Runden starter når musikken slutter
- Husk å ta noter

OBS:

- KS og statsforvalter er observatører

 Hvilke ideer tar jeg med hjem til egen kommune?
Arket tilhører:

Kommune:

Kommune:

Kåfjord

Os

Røyrvik

Steinkjer

Levanger

Indre Fosen

Holtålen

Rennebu

Kautokeino

Tingvoll

Nesbyen

Hareid

Røros

Vadsø

Sør-
Varanger

Åsnes

Eidskog

Innsparingsrunden

- De som skal presentere i Innsparingsrunden etter pausen skal finne sitt stå-bord og gjøre PC klar
- Etter pausen skal bli værende ved deres nåværende bord, da vi starter med et innlegg

Vi er snart ferdige!

Finn bordet deres :-)

Praktisk informasjon

- Middag kl. 19.30 i restauranten i 1. etasje
- Nøkkelkort ligger på bordet utenfor rommet.

- Oppstart her kl 08.00 i morgen
- Lurt å sjekke ut før vi begynner i morgen tidlig

Oppgave 7: Hvilke konkrete erfaringer, løsninger eller perspektiver fra innsparingsrunden fanget vi opp?

Kommunenavn	Ideer/løsninger vi kan inspireres av
xxx	xx
xxx	xxx

Alle skriver inn i arket
individuellt – tilføy
 gjerne flere ark ved
 plass mangel

Oppgave 7: Hvilke konkrete erfaringer, løsninger eller perspektiver fra innsparingsrunden fanget vi opp?

Kommunenavn	Ideer/løsninger vi kan inspireres av
XX	XX
XX	XX

Dag 2 – Roller og
samspill

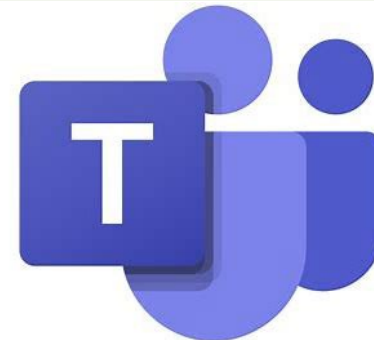
Roller på dag 2

Kommunens prosjektleder sørger for at oppgaven blir løst, innen for tiden og at oppgaven besvares i arbeidsboken

Sekretæren er den som har kortest vei på jobb – noterer i arbeidsboken i teams hele dagen

Oppgave 8: Se tilbake på gårdagen

Hvordan jobber vi videre med det vi hørte på innsparingsrunden?

- X
- X
- X
- X

Samspill mellom folkevalgte og lokalsamfunnet

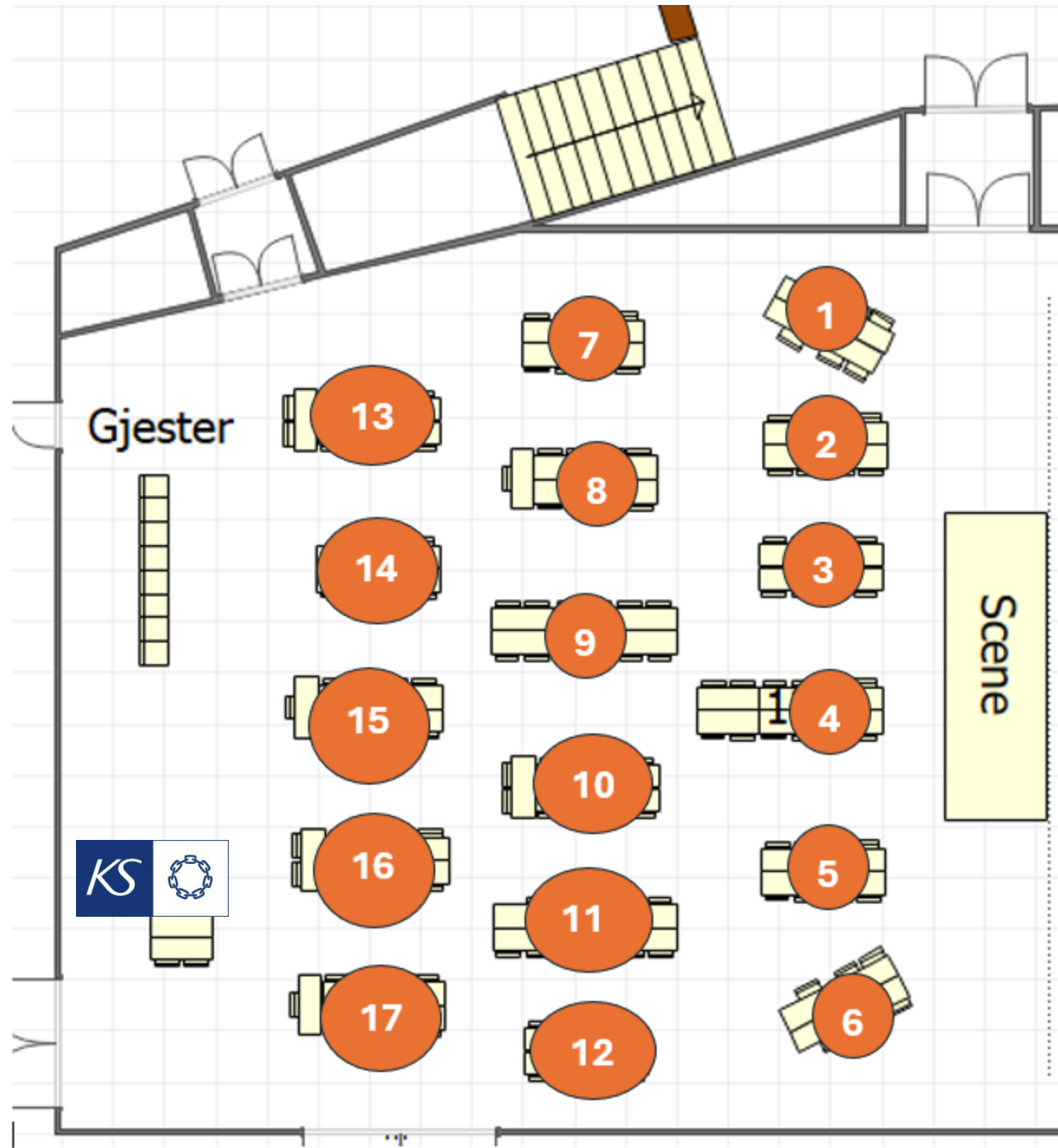
Administrasjonen:

- Hvordan kan administrasjonen legge til rette for et godt folkevalgt lederskap?
- Hvordan kan vi skape aksept i lokalsamfunnet for endringer?

Folkevalgte:

- Hvordan kan vi samarbeide i kommunestyret for å finne omforente løsninger i den situasjonen vi er i nå?
- Hvordan kan vi skape aksept i lokalsamfunnet for endringer?

Den med lengst hår sørger for at alle stemmer blir hørt.

Oppgave 9: Hvordan skal vi samhandle i vår kommune for å lykkes med nødvendige endringer?

Hva tar vi med oss videre fra gruppedialogen?

Folkevalgte

- Xx
- Xx
- Xx
- Xx

Administrasjonen

- Xx
- Xx
- Xx
- Xx

20 minutter

Prosjektleder sørger for at alle stemmer blir hørt.

Oppgave 10: Samspill mellom politikk og administrasjon

- Hvilke refleksjoner har vi på bakgrunn av innlegget?
- Hva blir viktig å snakke om på temadagen i kommunestyret?

Noter ned sentrale punkter i drøftingen:

- X
- X
- X
- X

20 minutter

Prosjektleder sørger for at alle stemmer blir hørt.

To kommuner møtes. Dere presenterer for hverandre

Drøft:

- Hvem er vi?
- Våre økonomiske situasjon (kort oppsummert)
- Hva tar vi med oss fra denne samlingen?

- Sirkel : Levanger – Røros
- Bord 17: Nesbyen – Steinkjer
- Sirkel: Kautokeino – Rennebu
- Rom 2a: Holtålen – Kåfjord
- Bord 9: Tingvoll – Åsnes
- Baren: Indre Fosen – Os – Røyrvik
- Bord 13: Eidskog – Sør-Varanger
- Rom 1a: Hareid - Vadsø

40 minutter

10 minutter til presentasjon fra hver kommune med utgangspunkt i punktene til venstre.

Ordfører/kommunedirektør fører ordet

Resten av tiden brukes til spørsmål/svar/diskusjon

To kommuner møtes. Dere presenterer for hverandre

Drøft:

- Hvem er vi?
- Våre økonomiske situasjon (kort oppsummert)
- Hva tar vi med oss fra denne samlingen?

- Sirkel : Levanger – Røros
- Bakgården: Nesbyen – Steinkjer
- Sirkel: Kautokeino – Rennebu
- Rom 2a: Holtålen – Kåfjord
- Bord 9: Tingvoll – Åsnes
- Baren: Indre Fosen – Os – Røyrvik
- Bord 13: Eidskog – Sør-Varanger
- Rom 1a: Hareid - Vadsø

40 minutter

10 minutter til presentasjon fra hver kommune med utgangspunkt i punktene til venstre.

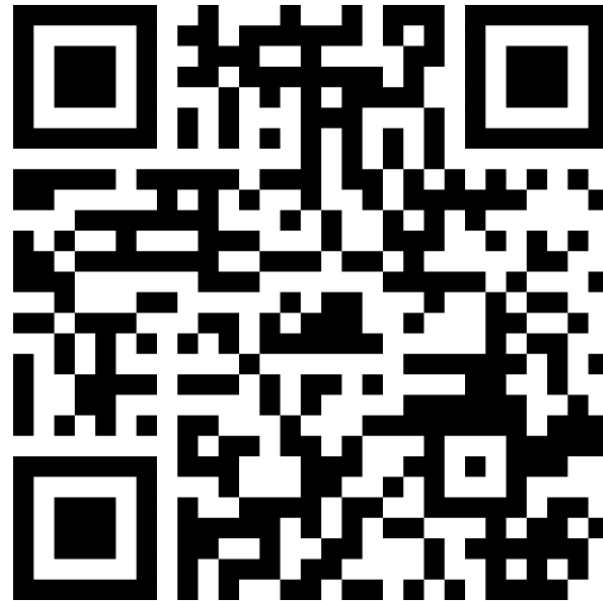
Ordfører/kommunedirektør fører ordet

Resten av tiden brukes til spørsmål/svar/diskusjon

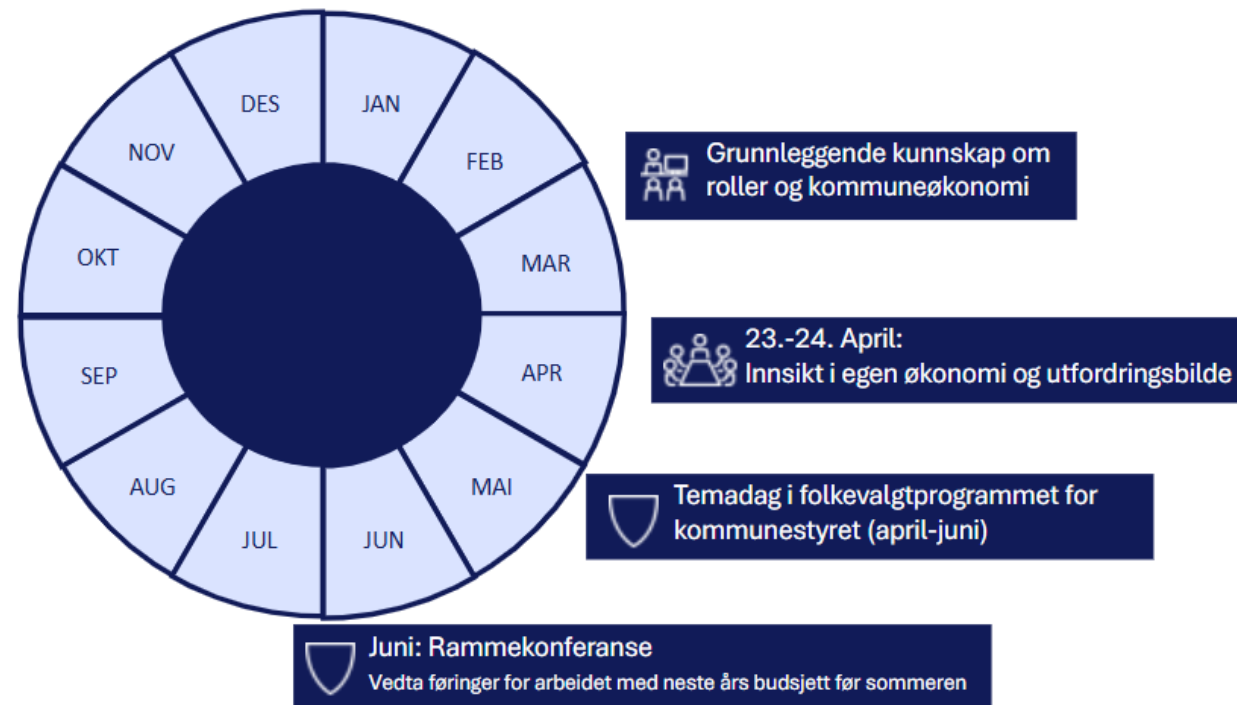
Vi starter igjen 12:15

Evaluering av samlingen

Sentrale aktiviteter i veien videre mot sommerferien

- Temadag i egen kommune
- Rammekonferansen
 - Webinar 6. mai
 - Felles forberedelse og erfaringsutveksling – digital samling 9. eller 12. Mai
 - Felles evaluering – hvordan har det gått? Digital samling 20. juni

Oppgave 11: FOLKEVALGTE: Oppfølgingspunkter på basis av samlingen – noe som skal bringes tilbake til kommunestyret?

- X
- X
- X
- X
- X

Oppgave 11: ADMINISTRASJON: Oppfølgingspunkter på basis av samlingen

Hvilke skritt, tiltak, aktiviteter?	Hvordan gjør vi det?	Hvem har ansvaret?	Hvem må involveres?	Når skal det være ferdig?

Oppgave 11 (NB! 2 ark) frem til kl. 13.00

Lunsj kl.13.00 i spisesalen

Velkommen til webinar 7. mai!